

GENEESKUNDIGE INLICHTINGEN OMTRENT MILITAIREN.

„In de eerste plaats moet nooit een attest worden gegeven, als degene, wien het moet worden overhandigd, er niet om heeft gevraagd”. Aldus de woorden van den heer PINKHOF. Ik zou hem willen vragen: ook, indien wij weten, dat ons attest misschien het eenige middel is om een patiënt te helpen? Men mag van een officier alles veronderstellen, evenals tegenwoordig van een ieder alles verondersteld kan worden, zelfs het meest onwaarschijnlijke. Een korte geschiedenis: doodarm gezin; eenige kostwinner onder de wapenen, andere zoon in hoogen graad lijder aan epilepsie; zeer nerveuze, niet sterke moeder, dochter in laatste tijdperk van longtuberculose, waarvan het einde binnen niet al te langen tijd te verwachten is. De kostwinner is dus de eenige, die de onvoldoende verpleging ten minste zoo goed mogelijk kan trachten aan te vullen. Na uitlegging van den toestand aan zijn kapitein krijgt hij 4 dagen verlof; terugkomende met een attest, wéér twee dagen; na een telegram van mij wéér 2 dagen, na een tweede telegram wéér twee; teruggaande met een uitvoerige verklaring mijnerzijds en toevoeging, dat een request aan den minister verzonden is, wéér zegge één allerlaatsten dag. De burgemeester der gemeente zegt, dat hij in dezen niets doen kan, dat kan de dokter het beste, schuift dus wat m. i. zijn plicht is van zich af; ook wat betreft het request aan den minister. Kan ik dan anders doen, dan dit voor hem opstellen en een geneeskundige verklaring er aan toevoegen in de hoop, dat dit dieptreurige gezin eindelijk uit dezen onhoudbaren toestand verlost wordt? Resumé: laten wij vooral geen algemeene voorschriften stellen, zoolang hiervan in verschillende gevallen de patiënten ook de dupe kunnen worden. Hierom mijn geval tegenover dat van collega KROPELD. Of moest ik ook wachten, totdat burgemeester, kapitein of minister om een advies zouden vragen?

Tenslotte: ik meende, dat voorschriften voor het verleenen van langdurig verlof of het verkrijgen van vrijstelling van dienst bestaan. Zou het niet goed zijn, hiervan burgemeesters en kapiteins op de hoogte te stellen, opdat zij belanghebbenden welwillend zullen kunnen inlichten, en de geneesheer niet langer tevens rechtskundig raadsman behoeft te zijn?

Raalte, 11 November 1914.

A. H. J. NORD.

Geen algemeene regel kan worden gegeven, die op alle gevallen van toepassing is. Dit behoeft ons niet te weerhouden van het zoeken naar gedragsregelen, die voor de gewone gevallen het meest wenschelijk zijn. In het geval van collega NORD zou ik hetzelfde hebben gedaan als hij. Zijn vraag aan het slot wil ik ook gaarne onderschrijven.

H. PINKHOF.

GEMOBILISEERDE STUDENTEN.

Onder dezen titel schreef prof. VAN RIJNBERK den 2den Nov. j.l. de gevoelens neer, die hij voor de z.i. „ongelukkige” studenten in de geneeskunde koesterde; tevens uitte hij daarbij de verwachting, dat het legerbestuur maatregelen zal treffen om die studenten in de universiteitssteden te verzamelen, om aldaar het hooger onderwijs te volgen. Slechts weinige dagen later deed een Kamerlid den minister van oorlog een dergelijk verzoek, maar van meer algemeene strekking nl.: om den militairen wat meer verloven toe te staan en daarbij een regeling te treffen, waarbij zooveel mogelijk rekening wordt gehouden met de maatschappelijke belangen van hen, die met de mobilisatie zijn onder de wapenen geroepen. Wie kent het vernietigende oordeel niet, door een gepensioneerd luitenant-generaal daarover uitgesproken? Zeer zeker brengen dergelijke vragen de regeering in een moeilijk parket. Worden zij toegestaan, dan herhalen zij zich tot in het eindelooze. Staat men ze de eene groep van miliciens toe en weigert men ze de andere, dan wekt zulks in hooge mate de ontevredenheid.

Maar zijn de bedoelde studenten wel zoo ongelukkig als de hoogleraar meent?

Onzes inziens is veeleer het omgekeerde waar en zijn zij (nl. de aspirant-officieren van gezondheid) in veel gunstiger omstandigheden geplaatst dan alle andere militieplichtigen. Of is het geen consideratie, dat zij reeds een maand na het begin der mobilisatie tot korporaal, sergeant en vaandrig werden bevorderd, zonder dat zij daarvoor eenig militair examen behoeften af te leggen? Werden zij daardoor niet bevoorrecht boven de militieplichtige studenten in de rechten, de letteren, de wis- en natuurkunde, de tandheelkunde; boven de aanstaande ingenieurs, boven de studenten der handelshoogeschool, wien vroeger afgelegde examens niet het minste voordeel schonken? En is het teekenen van een verbintenis voor officier van gezondheid op zich zelf niet eer een voordeel dan een nadeel te noemen? Zijn de studenten daardoor niet aan de veel zwaardere militieplichten ontkomen? Hebben zij hun studeerkamer een tijdlang voor de kazerne moeten verwisselen en zijn zij thans niet onder veel gunstigere omstandigheden dienend, dan alle andere miliciens? Heeft men hun tijdens de mobilisatie geen betere kwartieren of meer faciliteiten tot het zoeken van kwartieren verschaft, dan zelfs voor de onderofficieren het geval is? Hoewel zij niet de minste aanspraak op eenige onderscheiding kunnen maken, hebben zij gunsten genoten, boven vele anderen, zooals bijv. onderwijzers, leeraren, industrieelen en tal van andere zich onder de wapenen bevindende intellectueelen.

Vreemd is de opmerking van prof. VAN RIJNBERK, dat men deze studenten in de geneeskunde, aan wien toch ook de krijgsartikelen zijn voorgelezen, niet als soldaat kan behandelen. Waarom kan men dat niet doen? Doet men dat dan niet met alle bovengenoemde miliciens en met elken student in de geneeskunde, die om de een of andere reden geen officier van gezondheid wenscht te worden? Blijkt hieruit niet, dat de adspirant-officier van gezondheid gelukkiger is dan elke andere milicien?

Ook kan ik niet nalaten tegen een andere oajustheid op te komen nl. tegen het generaliseeren der klacht van den aan fronditis lijdenden zwartgalligen student. Deze beweert, dat hij den geheelen dag aan zich zelf wordt overgelaten en dat er slechts eens per dag appèl wordt gehouden. Gene breidt die verzuchting uit door te schrijven, dat dit een algemeene klacht is en dat alle studenten niets doen en niets kunnen doen. Hoewel de militieplichtige aspirant-officieren van gezondheid tot andere doeleinden dan tot het hanteeren der wapenen worden gebezigd, kan men geenszins zeggen, dat zij allen niets doen en niets kunnen doen. Hun werkzaamheden houden verband met de opvatting, die zich de leiders der verschillende studentengroepen van hun taak maken. Zoo zijn er ook groepen van studenten, die soms den geheelen dag en overigens 's morgens en 's middags dienst hebben en waar steeds verschillende appèls worden gehouden. Maar wat heeft toch den studenten, die het gemakkelijker hadden, weerhouden om hun vrijen tijd, waarin zij dan zg. aan zich zelf werden overgelaten, voor eigen studie te gebruiken? Konden zij beter gelegenheid tot voorbereiding hunner examens wenschen?

Dat zij van het begin der mobilisatie af geen militaire kleeding bezaten, is zeker te betreuren; een uniform is een krachtig middel voor het aankweeken van den militairen geest. Begrijpelijk is dit feit wel door de overgrootte behoefte aan militaire bovenkleeding, die er plotseling ontstond en waaraan niet zoo spoedig voldaan kon worden.

Mochten dus sommige studentengroepen geen zware diensten hebben verricht en mocht daardoor voor hen veel nuttig te gebruiken vrije tijd zijn overgebleven, dan is dit allerminst een reden om hunnerzijds daarover te mopperen en is de raadgeving van den hoogleeraar om deze voor hen en voor ons allen bijzondere verhoudingen rustig en blijmoedig te dragen, door hen ter dege ter harte te nemen, daarbij bedenkend, dat er legio andere militieplichtigen zijn, die door de mobilisatie veel zwaarder worden getroffen dan de adspirant-officieren van gezondheid.

Rotterdam, 17 November 1914.

De tijd. off. v. gez. bij de étape.

H. KNOOP.

De heer KNOOP heeft van mijn stukje over gemobiliseerde studenten, blijkbaar niet veel begrepen. De bedoeling heeft hij althans overal misverstaan. Ik zal niet trachten hem die nader uit te leggen. Alleen moet ik protest aantekenen tegen zijn in één adem noemen van mijn vraag en die van het Kamerlid, dat meer verloven enz. voor alle militairen wenschte. Het verschil is duidelijk: die militairen worden regelmatig aan het werk gehouden: hun aanwezig zijn in het legerverband is noodig en onontbeerlijk. De studenten adspirant-officieren van gezondheid deden niets en waren, naar het schijnt, meer tot last dan tot voordeel. Verloven vroeg ik voor hen niet, maar: werk.

De heer KNOOP vindt mijn, wat hij noemt opmerking, vreemd, dat men de studenten niet als soldaten kon behandelen, en vraagt: waarom niet? — Het antwoord heb ik niet te geven. Het was ook geen opmerking van mij, maar een samenvatting van den werkelijken toestand: nergens zijn de studenten adspirant-officieren van gezondheid geheel als soldaten behandeld. Dat zal dus wel juist zijn.

De heer KNOOP noemt de geneeskundige studenten „gelukkiger” dan andere miliciens; het eenige betreuwenswaardige in hun toestand acht hij: dat zij van het begin af geen militaire kleeding bezaten: „een uniform is een krachtig middel voor het aankweken van den militairen geest” schrijft hij. Zie, daarin verschillen nu de heer KNOOP en ik: ik acht het van nog grooter beteekenis voor het aankweken van welken geest ook: arbeid en leiding. En deze hebben, behoudens mogelijke uitzonderingen, bijna overal ontbroken. „Ongelukkig” noemde ik de studenten in de geneeskunde. niet omdat zij met zooveel duizende landszonen onder de wapenen zijn, maar omdat zij, onder de wapenen zijnde, niet het gevoel mochten verkrijgen van nuttig te zijn. Velen, die ik sprak, uitten de verzuchting: „Waren wij maar als vrijwilliger in dienst gegaan: liever stram exerceeren, dan niets doen”. Mijn geheele betoog was dus: zet ze aan het werk, zoo er geen militair werk voor hen is, dan aan hun eigen werk. En natuurlijk beschouwde ik ook voor studenten onder de wapenen, elk werk, dat geen militair werk is, als „pis aller”.

G. VAN RIJNBEEK.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen, enz.

Wijziging Veiligheidswet.

In het voorloopig verslag naar aanleiding van het ingediende wetsontwerp tot wijziging der Veiligheidswet¹⁾ wordt instemming betuigd met de indiening ervan; vooral wordt toegejuicht, dat maatregelen worden voorgesteld ter bestrijding van beroepsziekten en ter voorkoming van het gevaar voor vergiftiging en besmetting; toch vonden de bepalingen betreffende de beroepsziekten en de verzekering eener goede luchtverversching geen algemeene instemming. Zoo wordt bijv. bezwaar gemaakt tegen het voorschrift, dat de luchtverversching in werklokalen voldoende en „tochtvrij” moet zijn. Het is van algemeene bekendheid, zegt het voorloopig verslag, dat voor het vraagstuk der tochtvrije luchtverversching nog geen goede oplossing is gevonden; als voorbeeld wordt aangehaald, dat de toepassing van het voor de luchtverversching van de vergaderzaal der Kamer aangenomen stelsel ook al tot klachten aanleiding geeft. Dan is het bedenkelijk aan de districtshoofden de bevoegdheid te geven, daarentrent inrichtingen voor te schrijven; zij zouden wel eens kostbare inrichtingen kunnen voorschrijven, die in de praktijk ondoelmatig zijn.

Soortgelijke bezwaren worden geopperd tegen het geven van bevoegdheid aan de

¹⁾ Dit Tijdschrift 1914, II, bldz. 938.